

SER NN		
Ingek.	7-4-11	
Geboekt	No. 7	Doss.

SER Noord-Nederland
t.a.v. dhr. prof. dr. G.J.E.M. Sanders
Postbus 481
9700 AL GRONINGEN

Groningen, 5 april 2011

Behandeld door : E.H. Koole
Telefoonnummer : 050 316 4709
E-mail : e.h.koole@provinciegroningen.nl
Ons kenmerk : UP-11-04523
Onderwerp : Reactie op advies "het Noorden geeft geen krimp"

Geachte heer Sanders,

Op 26 oktober 2010 heeft u ons uw advies "Het Noorden geeft geen krimp" gestuurd. Wij hebben dit advies de afgelopen periode besproken en willen graag reageren op het advies.

Allereerst willen wij u bedanken voor het door u uitgebrachte advies. Uw advies is gebaseerd op een goede probleemstelling. In uw advies wijst u terecht op feiten die in eerdere studies nog niet opgemerkt zijn. Zo merkt u op dat krimp vooral problematisch is in samenhang met een zwakke sociale en economische structuur en een achterblijvend opleidingsniveau van de (beroeps)bevolking. Ook merkt u terecht op dat er in krimpregio's sprake moet zijn van bestuurlijke kwaliteit en verregaande samenwerking tussen gemeenten, regio's, provincies en Rijk.

Wij zijn het volstrekt met u eens dat er dringend behoefte is aan een provinciale coördinatie van de vraagstukken in de regio. Alle drie provincies zijn actief met dit complexe thema. Zowel Groningen, Fryslân en Drenthe hebben het onderwerp actief opgepakt en als provincie haar regierol stevig ingevuld. Elke provincie heeft inmiddels een aanpak voorgesteld en instrumenten ingezet. Maatwerk is hierbij per gebied/regio aan de orde. Deze aanpak heeft in alle provincies de nodige resultaten opgeleverd.

Faciliteren en stimuleren van economische ontwikkelingen

De demografische ontwikkelingen waarvoor de provincies staan betekenen een omslag in denken en in te zetten beleid. Door krimp kan niet enkel meer gedacht worden in groei. In plaats daarvan moet gedacht worden in termen van behoud van kwaliteit en leefbaarheid. We beschouwen krimp niet enkel als probleem. Het biedt juist kansen voor nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het gebied van recreatie, kleinschalige bedrijvigheid en bio-based economie. Deze willen wij vol op benutten en faciliteren. Wij onderschrijven het belang van goede infrastructurele verbindingen met het behoud van de ruimtelijke kwaliteit. Een goede bereikbaarheid van de economische kernzones is essentieel om de relatief grote afstanden tussen bevolking en economische functies in Noord-Nederland te overbruggen. Via de nationale hoofdverbindingssassen liggen er verbindingen met de andere nationale stedelijke netwerken en economische kernzones binnen en buiten Noord-Nederland.

Wij willen optimale randvoorwaarden creëren voor een goede regionale economische ontwikkeling. Via het economisch beleid wordt hieraan invulling gegeven. De nadruk ligt op maatregelen gericht op een aantal belangrijke speerpuntsectoren zoals energie en healthy ageing, en daarnaast op het stimuleren van innovatie en het investeren in een hoogkwalitatieve bedrijfsomgeving.

U stelt voor om nieuwe manieren te vinden de noordelijke regio bereikbaar te houden. Het bereikbaar houden van de krimpregio's zal maatwerk zijn. Daarbij is een openbaar vervoersysteem

noodzakelijk. Door een dalende bevolking in de krimpregio's zal het openbaar vervoer onder druk komen te staan.

Wij verwachten een gewijzigd gebruik van openbaar vervoer. Aan de ene kant door de bevolkingsdaling en aan de andere kant door wijziging van het voorzieningenniveau. Wel is het noodzakelijk het vervoer zo efficiënt mogelijk in te richten, hierbij is het reeds genoemde maatwerk vereist. Wij verwachten niet dat subsidiering van het particulier autovervoer een oplossing biedt voor alle doelgroepen. Bijvoorbeeld scholieren en ouderen blijven (deels) afhankelijk van het openbaar vervoer.

Een goede ICT-infrastructuur draagt bij aan het bereikbaar houden van de regio en biedt mogelijkheden voor innovaties in onder andere de zorg en het onderwijs. Krimp, ontgroening en vergrijzing hebben voor onder andere de sectoren zorg en onderwijs verstrekende gevolgen. Vergrijzing leidt aan de ene kant tot een toenemende zorgvraag, terwijl er aan de andere kant sprake is van krapte aan personeel in de zorgsector. De zorg zal vernieuwend en toekomstgericht georganiseerd moeten worden.

Wet- en regelgeving en experimenten

In samenwerking tussen de provincie Groningen, Zeeland, Limburg en het Rijk wordt onderzocht welke wet- en regelgeving belemmerend werkt in de krimpggebieden. Eind vorig jaar zijn hierover twee rapporten verschenen. Het ene rapport gaat over knelpunten wet- en regelgeving op het terrein van onderwijs en de andere over regelknelpunten woonbeleid krimpggebieden. Daarnaast is er een Meldpunt Regelknelpunten opgericht. Het is goed te constateren dat het Rijk de signalen vanuit de regio's oppakt. Onlangs heeft de Minister van Onderwijs extra middelen beschikbaar gesteld voor experimenten het terrein van onderwijs in relatie tot krimp. Ook wordt er bijvoorbeeld ruimhartiger gekeken naar de opheffingsnorm van basisscholen in kleine kernen, wat de kwaliteit van onderwijs ten goede kan komen.

In samenwerking met het Rijk zijn er in Noord-Nederland 10 experimenten van start gegaan. Deze experimenten zijn voorbeelden van nieuwe ontwikkelingen en instrumenten die rondom de krimpproblematiek ontwikkeld worden. Zo is in Drenthe is een zorgproject gestart waarin overheden en maatschappelijke partners samenwerken. De vraag die daar op tafel ligt is hoe de zorg op het platteland bereikbaar blijft bij marktwerking en in een situatie waarin de zorgvraag stijgt als gevolg van de vergrijzing en een tekort aan personeel in de zorg wordt verwacht.

Bestuurlijke informatie en kennisontwikkeling

Op initiatief van de drie Noordelijke provincies is, in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool op 29 november 2010 het Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland van start gegaan. Dit kennisnetwerk richt zich op de bevolkingsontwikkeling en de consequenties daarvan in Noord-Nederland. Het Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland stelt een gezamenlijke kennisagenda op. In uw advies brengt u een aantal interessante onderzoeksvragen naar voren. U stelt terecht dat er weinig zicht is op migratiestromen. Tussen krimpdorpen zijn grote verschillen waar te nemen, ook is het niet zo dat dorpen zonder voorzieningen per definitie krimpen of dat de inwoners het dorp als minder leefbaar ervaren. Het noordelijk Kenniscentrum richt zich op kennisontwikkeling voor Noord-Nederland maar opereert daarnaast in landelijke en internationale netwerken.

Integrale aanpak van eigen woningproblematiek

Zoals u in uw advies ook aangeeft is het eigen woningbezit in Noord-Nederland relatief hoog. Het is een feit dat een substantieel aantal koopwoningen in krimpggebieden op dit moment al onverkoopbaar is. Met het verkoopbeleid van corporaties in de krimpggebieden komt er nog meer aanbod waardoor dit probleem wordt versterkt. Het hebben van bouwcapaciteit voor woningen en bedrijven aan de randen van kernen heeft als keerzijde dat er gaten ontstaan in de bestaande ruimtelijke structuur in de kernen. De verrommeling van het buitengebied in combinatie met verlies van aantrekkelijkheid van bestaande woongebieden dreigt hierdoor. Wij onderschrijven uw advies dat een integrale aanpak noodzakelijk is waarbij de betrokkenheid van woningbouwcorporaties en banken noodzakelijk is.

Als het gaat om de problematiek van het overaanbod in de koopsector pleit u voor een door de gezamenlijke provincies uit te voeren brede verkenning op korte termijn naar mogelijke oplossingen met bijbehorende voor- en nadelen. Voordat gedacht wordt over oplossingen moet evenwel eerst goed inzicht bestaan in omvang en aard van deze problematiek. Dit inzicht ontbreekt op dit moment. Wel wordt in de provincies op verschillende fronten gewerkt om dit inzicht te verkrijgen. Dit onderwerp komt aan de orde bij de woon- en leefbaarheidsplannen voor de Groninger krimpggebieden en bij het in beeld brengen van de herstructureringsopgave woningbouw

in Fryslân. Het is van belang om op regionaal niveau goed inzicht te bieden in de gewenste toename van de woningvoorraad. Enerzijds zal er voldoende en gevarieerd woningaanbod moet zijn, anderzijds moeten onrendabele investeringen in planontwikkeling en grondaankoop voor plannen die geen doorgang vinden voorkomen worden. Ook onderlinge concurrentie tussen gemeenten moet worden voorkomen. Daarom werkt Drenthe aan regionale woonvisies waarbij woningbouwafspraken met gemeenten worden gemaakt.

Inbreng steden

De vier grote steden in Noord-Nederland (Groningen, Leeuwarden, Assen en Emmen) werken gezamenlijk aan een notitie over dit onderwerp. Zij zullen de notitie, zodra deze gereed is, aan u toesturen.

Tot slot

De provinciale portefeuillehouders Krimp nodigen u graag uit voor een overleg waarin zij u informeren over de aanpak die in deze brief is verwoord en waarin in noordelijk verband over de gezamenlijke kennisvragen en te plegen inzet kan worden gesproken.

Hoogachtend,

het Dagelijks Bestuur van het
Samenwerkingsverband Noord-Nederland,

M.J. van den Berg
voorzitter

H.J. Bolding
secretaris